

Commissie Hoger Onderwijs

Rapport in het kader van het
kwaliteitstoezicht van de
HBO5-opleidingen

CVO Hogere Leergangen Fiscale en
Sociale Wetenschappen

32367

**Rapport in het kader van het kwaliteitstoezicht van de hbo5-opleidingen
door de Commissie Hoger Onderwijs
32367 CVO Hogere Leergangen Fiscale en Sociale Wetenschappen**

1. Conclusie

Onderwerpen	Oordeel
De onderwijsinhoud	Onvoldoende
Het onderwijsproces	Onvoldoende
De uitkomst van het onderwijs	Voldoende
Personeel, materiële voorzieningen en interne kwaliteitszorg	Onvoldoende
Eindoordeel	Onvoldoende

2. Bevindingen

Algemeen

De hogeschoolpartner is Odisee.

Het ZER behandelt één opleiding: Fiscale Wetenschappen. Men zou dus kunnen verwachten dat de gegeven informatie betrekking heeft op deze opleiding, met andere woorden dat deze opleiding besproken wordt. Dit is evenwel niet het geval. Het ZER is geen zelfevaluatie van de opleiding. Men beperkt zich tot een opsomming van een aantal documenten en afspraken.

Bovendien is de link onduidelijk tussen de 'kritische reflecties' op het einde van ieder hoofdstuk en de voorgaande teksten in deze hoofdstukken.

De onderwijsinhoud

Wat betreft de onderwijsinhoud verwijst men naar het leerplan. Men heeft nog niet gereflecteerd over het feit dat in HBO5 het leerplan niet meer allesbepalend is, maar wel de competenties en de leerresultaten. Men neemt een zeer afwachtende houding aan. Op dit moment werkt men nog met een lineair programma gebaseerd op het goedgekeurde leerplan. Het omvormen tot een modulaire en competentiegerichte aanpak moet nog aanvangen en zal een hertekening noodzakelijk maken. Er wordt geen enkele informatie gegeven over de stand van zaken (wat en hoe).

De inhoud wordt momenteel up to date gemaakt op basis van de input van de docenten die verbonden zijn met het werkveld en sterk professioneel gericht zijn. Momenteel is de groep van docenten een mix van academici, ambtenaren en praktijkmensen.

Actiepunten, zoals ook vermeld in het ZER, doen vermoeden dat er nog geen werk gemaakt werd van een aantal essentiële en fundamentele zaken en de acties worden pas vanaf september 2017 ingepland:

- ontwikkelen van de competentiematrix;
- de opleiding modulair organiseren;
- de docenten vertrouwd maken met de nieuwe manier van werken;
- de implementatie van het werkplekleren.

Het onderwijsproces

Essentiële vragen blijven in dit hoofdstuk onbeantwoord: hoe wordt het leerplan vorm gegeven? Welk is het didactisch model? Hoe past dit bij een opleiding van niveau 5?

De organisatie van de onderwijsleeromgeving werd ontwikkeld in functie van het type van opleiding en in functie van de doelgroep van studenten, maar komt grotendeels neer op een klassikale aanpak via hoorcolleges, weliswaar interactief en evoluerend naar meer begeleidend naarmate de student vordert in de leerinhouden. Maar de beschreven manier van werken is relatief eenvoudig: verwerven van kennis, oefenen en integreren. Het elektronische leerplatform Toledo lijkt eerder ondersteunend te zijn en een plaats waar men studiemateriaal deponereert. Uit het ZER blijkt niet onmiddellijk dat men een visie heeft op afstandslernen en hoe dit een plaats kan krijgen in het leertraject.

Het CVO worstelt met werkplekleren en hoe dit een plaats wordt gegeven in de opleiding. Benchmarking met andere instellingen die voor gelijkaardige vragen staan, zou hier misschien kunnen helpen om een andere kijk te ontwikkelen.

Ook op andere punten schiet het CVO schromelijk tekort: in het ZER vermeldt het dat het ontwikkelen van afstandsonderwijs of blended learning te moeilijk zou zijn, de studie- en trajectbegeleiding is minimaal, de instroom- en doorstroombegeleiding zijn dat eveneens.

De examens zijn schriftelijk en worden gebaseerd op 4 criteria:

- informatieverstrekking;
- examenplanning;
- transparantie en feedback;
- billijkheid.

Deze vier criteria zijn erg basic, en slaan meer op het correct verlopen van het toetsproces dan op de kwaliteitsbewaking van de constructie van de testen. Criteria zoals betrouwbaarheid en validiteit komen blijkbaar momenteel niet aan bod.

Het CVO werkt aan een gemeenschappelijk toetsbeleid binnen het samenwerkingsverband Odisee. Hierbinnen werden een aantal acties gedefinieerd (externe toetscommissie die o.a. nagaat of de toetsing in overeenstemming is met het didactisch concept, informatiesessies voor de onderwijsteams, aanpassing aan het toetsbeleid waar nodig, professionaliseringssessies, invoering en opvolging van gemaakte afspraken). Als de Commissie zich baseert op de actiepunten die in het ZER vermeld staan en de timing ervan, dan is het niet duidelijk wanneer er concrete resultaten zullen zijn van deze acties en wanneer er dus een impact op de kwaliteitsbewaking van het toetsgebeuren zal zijn.

De uitkomst van het onderwijs

De opleiding speelt in op een zeer specifiek segment. Studenten vinden vlug werk op gepast niveau, het werkveld waardeert de opleiding. Dit zijn stellingen in het ZER die echter niet geïllustreerd worden met concrete gegevens, er worden geen cijfers gegeven of besproken.

In het ZER worden weinig of geen data gegeven en de vraag is of ze verzameld en geanalyseerd worden. Blijkbaar ziet het CVO het nut niet in om dergelijke gegevens (inschrijvingen, slaagcijfers, tewerkstelling, enz.) beleidsmatig te exploiteren.

De opleiding is een programma voor werkstudenten die zich komen 'specialiseren' en bijgevolg is de vraag naar het volgen van een vervolgprogramma niet aan de orde.

Personeel, materiële voorzieningen en interne kwaliteitszorg

Er is bewust een keuze gemaakt om veel lectoren deeltijds in te schakelen (37 lectoren voor 5,8 VTE), hetgeen past bij een specialistische opleiding. Maar is dit wel de meest gepaste aanpak voor een HBO5-opleiding?

Bij de selectie van het personeel geeft werkveldervaring de doorslag; deze wordt belangrijker geacht dan onderwijservaring. De meeste personeelsleden hebben een masterdiploma. Het merendeel van hen beschikt over relevante bedrijfservaring en is nog steeds actief.

Naar de tevredenheid van de studenten over de docenten wordt er gepeild: de resultaten daarvan staan in het ZER. De studenten evalueren twee keer per jaar de docenten. Daarnaast functioneert er een reflectiegroep met studenten (representatieve vertegenwoordiging), die door de directie wordt geleid. De resultaten van beide initiatieven worden samen gelegd en gebruikt als basis voor de functionerings- en evaluatiegesprekken.

De professionalisering van de docenten gebeurt tot nu toe buiten het CVO. Een verdere professionalisering van de docenten rond competentiegericht werken en evalueren is nochtans heel dringend en noodzakelijk.

De materiële voorzieningen voldoen. De locatie is ideaal gezien het studentenpubliek.

Wat betreft kwaliteitszorg opteert het CVO er voor om zich in de toekomst in te schakelen in het kwaliteitssysteem van de partnerhogeschool. Dit zal een kwaliteitsaanpak die nu wel aanwezig is een stuk meer formaliseren en structureren. Het systeem van kwaliteitszorg is beperkt (enkel jaarlijkse bevraging?) en dient nu meteen verder ontwikkeld te worden.

Andere noodzakelijke verbeterpunten – naast het uitbouwen van een kwaliteitszorgsysteem - zijn de opstart van een alumnibeleid met de bedoeling om de afgestudeerden ook te betrekken bij de planning en organisatie van het onderwijs en het stimuleren van de docenten om zich bij te scholen op pedagogisch vlak (nascholingsportfolio) binnen de didactische visie van de school (die dan wel eerst moet vorm worden gegeven).

3. Aanbevelingen

De onderwijsinhoud

Het verdient aanbeveling dat het CVO Hogere Leergangen Fiscale en Sociale Wetenschappen de omvorming van de opleiding tot een modulaire en competentiegerichte opleiding een grote prioriteit geeft.

Het onderwijsproces

Het verdient aanbeveling dat het CVO Hogere Leergangen Fiscale en Sociale Wetenschappen een didactisch model ontwikkelt dat past bij niveau 5 en op basis waarvan het leerplan vorm wordt gegeven.

Het verdient aanbeveling dat het CVO Hogere Leergangen Fiscale en Sociale Wetenschappen een visie ontwikkelt op afstandsleren, dat een plaats moet krijgen in het leertraject en waarbij het elektronische leerplatform Toledo de rol kan spelen waarvoor het is ontwikkeld.

Het verdient aanbeveling dat het CVO Hogere Leergangen Fiscale en Sociale Wetenschappen het werkplekleren een volwaardige plaats geeft in de opleiding.

Het verdient aanbeveling dat het CVO Hogere Leergangen Fiscale en Sociale Wetenschappen een beleid ontwikkelt met betrekking tot alle aspecten van begeleiding (studiebegeleiding, trajectbegeleiding, instroombegeleiding, doorstroombegeleiding, ...).

Het verdient aanbeveling dat het CVO Hogere Leergangen Fiscale en Sociale Wetenschappen een volwaardig toetsbeleid ontwikkelt.

De uitkomst van het onderwijs

Het verdient aanbeveling dat het CVO Hogere Leergangen Fiscale en Sociale Wetenschappen op systematische wijze gegevens over studenten (inschrijvingen, slaagcijfers, tewerkstelling, enz.) verzamelt en analyseert en deze beleidsmatig exploiteert.

Personeel, materiële voorzieningen en interne kwaliteitszorg

Het verdient aanbeveling dat het CVO Hogere Leergangen Fiscale en Sociale Wetenschappen de professionalisering van de docenten rond competentiegericht werken en evalueren en de bijscholing op pedagogisch vlak heel dringend beleidsmatig aanpakt.

Het verdient aanbeveling dat het CVO Hogere Leergangen Fiscale en Sociale Wetenschappen meteen een kwaliteitszorgsysteem ontwikkelt.

Het verdient aanbeveling dat het CVO Hogere Leergangen Fiscale en Sociale Wetenschappen een alumni-beleid opstart.

CVO Hogere Leergangen Fiscale en Sociale Wetenschappen dient over bovenstaande aanbevelingen een verbeterplan op te stellen.

Slot

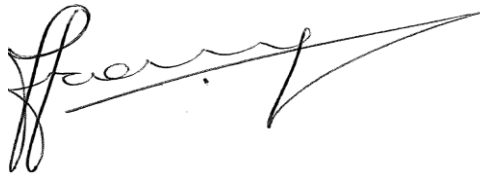
Indien deze opleiding beoogt zich te situeren op niveau 5 van de Vlaamse kwalificatiestructuur, dan zijn heel wat dringende maatregelen absoluut noodzakelijk. De belangrijkste, maar lang niet de enige, zijn de uitbouw van een competentiematrix, de versterking van de werking rond de professionalisering van de docenten op didactisch en pedagogisch vlak, de uitbouw van een alumniwerking en de structurering van een kwaliteitszorgsysteem.

Het ligt voor de hand dat de huidige situatie enkel tot een 'onvoldoende' als eindoordeel kan leiden.

Het ontwerp van rapport werd aan de instelling bezorgd voor eventuele opmerkingen en/of bezwaren van technische aard. De instelling heeft gereageerd met de mededeling dat de opleiding in de toekomst onder een andere vorm zal worden aangeboden.

Brussel, 25 november 2016

Voor de Commissie Hoger Onderwijs

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Luc François', with a long horizontal stroke extending to the right.

Luc François

Voorzitter Commissie Hoger Onderwijs